

23. 7. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nabývání a držení nově zakázaných zbraní v návrhu implementační novely

Směrnice č. 2017/853 (EU) o kontrole nabývání a držení zbraní[1] ("zákazová směrnice") zavádí celou řadu nových povinností a omezení v oblasti civilního držení zbraní. Lhůta pro implementaci uplyne 14. září 2018. Návrh české implementace – vládní novela zákona č. [119/2002](#) Sb., o střelných zbraních a střelivu (sněmovní tisk č. 92) zatím leží ve sněmovně, a není vůbec jasné, jakým způsobem se k němu zákonodárce postaví. V tomto článku se zaměřím konkrétně na úpravu nabývání a držení zbraní, které mají být dle návrhu implementační novely nově zakázány.

NOVĚ ZAKÁZANÉ ZBRANĚ

Vládní návrh implementační novely počítá se zavedením nové podkategorie zakázaných zbraní, kterou nazývá zbraněmi kategorie A-I. Jedná se přitom o zbraně, které jsou zatím vedeny v kategorii B, tj. podléhající povolení. Nová podkategorie zakázaných zbraní by zahrnovala ty, které zákazová směrnice nově upravuje jako kategorie zbraní A6 – A8. Návrh implementační novely počítá se zařazením nového §4a zákona o zbraních, dle něž by nově zakázanými zbraněmi v souladu se směrnici byly následující:

§ 4a Zbraněmi kategorie A-I jsou

- a) samočinné palné zbraně, u nichž došlo k úpravě na samonabíjecí palné zbraně,*
- b) krátké samonabíjecí palné zbraně pro střelivo se středovým zápalem, které umožňují vystřelit více než 21 nábojů bez opětovného nabití, pokud je jejich součástí nábojová schránka nebo je do nich vložen zásobník s kapacitou vyšší než 20 nábojů,*
- c) dlouhé samonabíjecí palné zbraně pro střelivo se středovým zápalem, které umožňují vystřelit více než 11 nábojů bez opětovného nabití, pokud je jejich součástí nábojová schránka nebo je do nich vložen zásobník s kapacitou vyšší než 10 nábojů, a*
- d) dlouhé samonabíjecí palné zbraně pro střelivo se středovým zápalem původně určené ke střelbě z ramene, vybavené skládací, zasouvací nebo bez použití nástrojů odnímatelnou ramenní opěrou, přičemž po jejím sklopení, zasunutí nebo odejmutí je délka zbraně menší než 600 mm a není ovlivněna její funkčnost.*

Dle důvodové zprávy k návrhu implementační novely nelze konkrétní počty zbraní nově kategorizovaných jako A-I v této chvíli odhadovat. Zatímco u písm. a) výše by se vycházelo z evidenčního stavu těchto zbraní v Centrálním registru zbraní, tak u písm. b) – d) jde o klasifikaci

odvislou od příslušenství takové zbraně. Což je v případě výměny zásobníku otázka zlomku vteřiny, v případě výměny sklopné pažby otázka minut.

DOPAD NA SOUČASNÉ DRŽITELE NOVĚ ZAKÁZANÝCH ZBRANÍ

Pro současné držitele těchto zbraní je zásadní převzetí grandfatheringového ustanovení a s tím související nezbytnost - v případě přijetí návrhu novely - své doposud legálně držené zbraně kategorie B nově registrovat jako zbraně zakázané kategorie A-I.

§ 4a písm. a) ve své předloze ve směrnici cílí primárně na dříve vojenské či policejní zbraně, které jsou po úpravě z plně automatických prodávány civilistům jako pouze samonabíjecí.[2] Smyslem původní úpravy v zákazové směrnici je omezení držení zbraní, které jsou snadno upravitelné zpět do plně automatického režimu střelby.

V souvislosti s tím v technické rovině vzniká otázka, jaké zbraně představují úpravu původně automatických a jaké jsou modely nově vyrobenými s použitím některých dříve existujících součástí. Praktickým příkladem je přitom v ČR nejrozšířenější samonabíjecí puška vz.58, kterou z původních zásob součástí vyrábí či upravuje celá řada výrobců. Kromě toho je vyráběna také jako úplně nová samonabíjecí zbraň - přičemž hlavní praktický rozdíl pro uživatele představuje dvojnásobná cena.

V ČR nicméně každá nově vyráběná zbraň prochází typovými zkouškami Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva, jejichž součástí je také zhodnocení nemožnosti upravit samonabíjecí mechanismus na plně automatický - teleologický cíl směrnice je tedy naplněn už v současnosti. To umožňuje vyhnout se potřebě znaleckého zkoumání každé z desítitisíců těchto legálních zbraní za účelem určení, zdali jde o „upravenou“ nebo „nově vyrobenou“ samonabíjecí zbraň. V praktické rovině toto ustanovení dopadne především na držitele zbraní, které již dříve byly v Centrálním registru zbraní zaevidovány jako plně automatické, a z nějakého důvodu (například pozbytí výjimky k držení takovéto zbraně) přistoupili k úpravě na samonabíjecí. Pro většinu držitelů „surplusových“ zbraní[3], které byly na civilní trh uvedeny nově již jako samonabíjecí, by tedy návrh novelizace problém představovat neměl. To ovšem ale tak úplně neplatí.

Zásobníky pro prakticky pro všechny moderní sportovní pušky mají totiž standardní kapacitu vyšší, než dovoluje zákazová směrnice, respektive návrh implementační novely. Kromě výše uvedené úpravy v § 4a písm. b) a c) otázku zásobníků řeší ještě nově navrhovaný § 11a a § 13a:

§ 11a

(4) Zásobník pro použití ve zbraní kategorie A nebo A-I je oprávněna nabývat do vlastnictví a držet pouze osoba oprávněná držet takovou zbraň.

§ 13a

(1) Příslušný útvar policie odejme povolení vydané podle § 12 pro nabytí vlastnictví, držení a nošení zbraně kategorie B pro střelivo se středovým zápalem, pokud držitel takové zbraně má neoprávněně v držení příslušný zásobník nebo sestavu nábojové schránky pro zbraň uvedenou v § 4a písm. b) nebo c).

(2) V případě odnětí povolení podle odstavce 1 je vlastník zbraně kategorie B povinen odevzdat tuto zbraň příslušnému útvaru policie do 10 pracovních dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o jeho odejmutí.

Zásobníky (stejně jako doplňky - sklopné pažby) byly doposud volně prodejné a jejich držení nebylo nijak omezováno ani registrováno. Ostatně i zákazová směrnice nijak neomezuje držení zásobníků obecně (například nelegálním držitelem zbraně - teroristou), ale míří pouze na zákona dbalé držitele legálních zbraní.

Pro výklad výše uvedeného ustanovení je zásadní šetření ústavně zaručeného práva vlastnictví. Extenzivní výklad znemožňující držbu statisíců zásobníků jejich současnými legálními držiteli by představoval de facto nucené vyvlastnění bez náhrady. Výklad vedoucí k závěru, že si držitelé zásobníky mohou ponechat, ale pouze pro použití v jiné, než nově zakázané zbraně (ledaže k jejich držení budou mít povolení), je sice z ústavního hlediska na první pohled konformnější, ale pouze zdánlivě. Pokud věc, mající pevně daný účel, nelze pro daný účel dále využívat, v důsledku čehož ztratí svou hodnotu, je dopad takové úpravy podobný ústavně zakázané expropriaci.[4]

To v návrhu implementační novely řeší dvě grandfatheringová[5] ustanovení: první přebírající ustanovení zákazové směrnice, které je v souladu se směrnicí omezené datem 13.6.2017, a druhé, které dopadne na nově zakázané zbraně nabyté mezi tímto datem a účinností implementační novely. Zde novela počítá s vystavením povolení („výjimky“) standardním postupem pro nově zakázané zbraně (k tomu níže) ve chvíli, kdy po skončení platnosti dosavadního zbrojního průkazu bude žadatel žádat o vystavení nového.

To s sebou přináší řadu úskalí. V prvé řadě se držitelé zbraní budou muset rozhodnout, zda-li pro svou legálně drženou zbraň kategorie B chtějí získat povolení (přeřazení) do kategorie A-I pro použití nadlimitního zásobníku nebo jiného příslušenství (sklopné pažby). Přitom musí vzít v úvahu to, že z návrhu novely není zřejmé, zda-li by tuto zbraň případně mohli dále prodat opět jako zbraň kategorie B (tj. pro použití s 10ranným zásobníkem), nebo zdali rekatégorizací dojde k faktické ztrátě hodnoty s ohledem na velmi omezený počet potenciálních kupujících, kteří by museli splňovat přísné požadavky pro nabytí zbraně kategorie A-I. Dále nebudou mít jistotu, že dané povolení nabyde, protože novela pro povolování těchto zbraní zavádí správní uvážení. Konečně se nemohou spolehnout na to, že si přeřazením do kategorie zakázaných nezhorší postavení v případě další úpravy směrnice, kterou předseda Evropské komise avizoval ihned po přijetí té současné.[6]

NABÝVÁNÍ NOVĚ ZAKÁZANÝCH ZBRANÍ V PŘÍPADĚ PŘIJETÍ NOVELY

Pro nabývání nových zbraní kategorie A-I zavádí návrh vládní novely dvě cesty. První cesta nově upravuje správní uvážení pro rozhodování policie o udělení povolení („výjimky“) k nabytí pro účely sběratelství, bezpečnostní, a dále vzdělávací, kulturní, výzkumné a historické. Byť je slovně míra správního uvážení („policie rozhodne“) relativizována oproti zbraním kategorie A („policie může udělit výjimku“), stále se jedná o zásadní změnu oproti současnému stavu, kdy je vydání povolení pro nabytí a držení dotčených zbraní nárokové. Správní uvážení by dle návrhu nové úpravy mělo vycházet z posouzení toho, zdali držení těchto zbraní odporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti. Takové rozhodnutí není exaktní věda a různí lidé na tuto otázku mohou mít velmi odlišný pohled. V praxi by přijetí této úpravy znamenalo přenesení konečného rozhodnutí o tom, zdali nabývání těchto zbraní bude pro občany dostupné, z moci zákonodárné na moc výkonnou.

V extrémním případě může dojít k tomu, že dostupnost těchto zbraní se bude měnit podle toho, kdo v dané chvíli řídí Ministerstvo vnitra ČR. Tato osoba bude totiž v konečném důsledku řídit vydávání metodických pokynů k posuzování otázky, zdali civilní držení daných zbraní je nebo není v souladu s veřejnou bezpečností. Že je tato obava reálná ukazuje příklad Rakouska, kde došlo k politizaci vydávání povolení ke skrytému nošení zbraně.

Vedle rezignace zákonodárce na finální rozhodnutí pak návrh úpravy přebírá také další rozměr

zákazové směrnice - druhou, a nyní již nárokovou, cestou k získání povolení („výjimky“) k nabytí a držení nově zakázaných zbraní kategorie A-I, je vydání dobrozdání od sportovního střeleckého klubu. Teleologicky tedy zbraně kategorie A-I jsou zvláště nebezpečné a musí se s nimi takto také nakládat, ale současně prakticky to nejdůležitější slovo ve vydání povolení k jejich držení by měly mít soukromé osoby - v praxi většinou spolky.

CO DÁL S IMPLEMENTACÍ

Snaha o co nejvěrnější implementaci zákazové směrnice do českého zákona o zbraních by v případě přijetí zákonodárcem měla za následek vznik normy, která by byla co do úpravy nově zakázaných zbraní po všech stránkách nepředvídatelná. Asi málokdo by argumentoval, že vnesení prvku nepředvídatelnosti do civilního držení zbraní může přinést cokoliv dobrého. Není pak divu, že další osud vládního návrhu implementace je nejistý.

Jednou z možností jeho zlepšení je pochopitelně poslanecká iniciativa, neboli „švýcarská cesta“. Národní rada 29.5.2018 švýcarskou vládou předloženou implementaci schválila, ale v důsledku poslanecké iniciativy došlo k vypuštění některých ustanovení (zejména týkajících se omezení držení miličních zbraní a omezení prodeje standardních zásobníků). To s sebou samozřejmě přináší otázku případných následků neúplné implementace.

Další se nyní začíná rýsovat v souvislosti s probíhající přípravou úplně nové zbraňové legislativy. Zcela nový zákon o zbraních nyní existuje v podobě neveřejného prvního pracovního návrhu Ministerstva vnitra ČR. Ten pochopitelně počítá také s implementací zákazové směrnice, přičemž nedostatky implementační novely v řadě ohledů překonává s až překvapivou elegancí. Šlo by o významný posun ke znění, které by mohlo být obecně přijatelnější, než je to nyní ležící ve sněmovně.

Jakkoliv návrh zcela nové zbraňové legislativy ještě čeká dlouhá cesta, je na místě se zeptat, zda-li by na něj nebylo lepší počkat, a to i za cenu zmeškání implementační lhůty - obzvláště v situaci, kdy jediným opravdovým benefitem přijetí implementační novely je „splnění úkolu z Bruselu“, přičemž tento úkol ještě stále může zrušit Soudní dvůr EU.

Tomáš Gawron,
advokát

Autor je členem expertní pracovní skupiny Ministerstva vnitra ČR k přípravě nové zbraňové legislativy.

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní

[2] Plně automatické, resp. samočinné zbraně na jedno zmáčknutí spouště vystřelí více nábojů.

Poloautomatické, resp. samonabíjecí zbraně na jedno zmáčknutí spouště vystřelí pouze jeden náboj.

[3] Surplus = zbraně, které státní ozbrojené složky vyřazují pro nadbytečnost, ať už v souvislosti se strategickými změnami (např. odprodej nadbytečných setů náhradních dílů pro pušky vz.58 při profesionalizaci armády) nebo modernizací výzbroje (např. odprodej zastaralých pistolí).

[4] K tomu srov. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva Sporrang & Lonnroth proti Švédsku a navazující judikaturu ke konceptu de facto vyvlastnění a konceptu zasahování do podstaty vlastnictví.

[5] Grandfatheringem se rozumí klauzule, která umožňuje podřízení v současnosti legálně držných, avšak nově zakázaných zbraní dřívějším pravidlům.

[6] Zde je nutné poznamenat, že úplně původní návrh Evropské komise počítal se zabavením a zničením všech zakázaných zbraní (respektive znehodnocením v případě muzejních sbírek).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosit do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)